

ÖĞRETMENLERİN ÖĞRETME MOTİVASYONLARININ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİYLE KIYASLANMASI

1. Cüneyt BIYIKER¹, 2. Diren KAYA²

ÖZET

Bursa'nın Gemlik ilçesinde görev yapan 160 öğretmen üzerinde gerçekleştirilen bir çalışmada Öğretme Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçek ile öğretmenlerin öğretim motivasyonları üzerinde etkili olabilecek farklı faktörler analiz edilmiştir. Öğretmenlerin öğretim motivasyonları (hem içsel hem de dışsal motivasyonlar) cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir. Yani, erkek ve kadın öğretmenler arasında öğretim motivasyonları açısından istatistiksel bir fark saptanmamıştır. Öğretmenlerin içsel motivasyonları yaşlarına göre farklılık göstermektedir. 24-36 yaş aralığındaki öğretmenlerin içsel motivasyon puanları diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Bu bulgu, bu yaş aralığındaki öğretmenlerin mesleğe olan içsel bağlılıklarının ve motivasyonlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak dışsal motivasyonları yaşlarına göre farklılık göstermemektedir. Eğitim durumu, öğretmenlerin öğretim motivasyonları üzerinde bir etkiye sahip değildir. Yani, öğretmenlerin eğitim seviyeleri (lisans, yüksek lisans) motivasyonları üzerinde anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Medeni durum, mesleki kıdem de öğretim motivasyonları üzerinde belirleyici bir rol oynamamaktadır. Bu, yeni başlayan bir öğretmenle daha uzun yıllar meslekte olan bir öğretmenin motivasyon seviyeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı anlamına gelir. Sonuç olarak, bu çalışma Gemlik'teki öğretmenlerin öğretim motivasyonlarının çeşitli faktörlere göre nasıl değiştiğini değerlendirmiştir. En dikkat çekici bulgu, 24-36 yaş aralığındaki öğretmenlerin içsel motivasyonlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olmasıdır. Ancak diğer faktörler (cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve mesleki kıdem) motivasyon üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir. Özellikle 24-36 yaş aralığındaki öğretmenlerin içsel motivasyonlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu göz önüne alındığında, eğitim kurumları ve ilgili bakanlıklar, bu yaş grubundaki öğretmenlerin motivasyonlarını daha da artırmak ve bu motivasyonun sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla özel eğitim ve motivasyon programları düzenleyebilir.

Anahtar kelimeler: öğretmen, öğretim, motivasyon

¹ Gemlik 11 Eylül İlkokulu, Bursa, e-mail: c.biyiker@hotmail.com, ORCID: 0009-0000-6144-544X (Sorumlu Yazar / Corresponding Author)

² Gemlik 11 Eylül İlkokulu, Bursa, e-mail: direnkaya85@hotmail.com, ORCID: 0009-0003-2608-7378

COMPARISON OF TEACHERS' TEACHING MOTIVATIONS WITH PERSONALITY CHARACTERISTICS

ABSTRACT

Teaching Motivation Scale was used in a study conducted on 160 teachers working in Gemlik district of Bursa. With this scale, different factors that may have an impact on teachers' teaching motivation were analyzed. Teachers' teaching motivations (both intrinsic and extrinsic motivations) do not differ according to their gender. That is, no statistical difference was detected between male and female teachers in terms of teaching motivation. Teachers' intrinsic motivation varies depending on their age. Intrinsic motivation scores of teachers between the ages of 24-36 are higher than other age groups. This finding shows that teachers in this age range have higher intrinsic commitment and motivation to the profession than other age groups. However, their extrinsic motivations do not differ depending on their age. Educational background has no impact on teachers' motivation to teach. That is, teachers' education levels (bachelor's degree, master's degree, etc.) do not make a significant difference on their motivation. Marital status and professional seniority do not play a determining role on teaching motivations. This means that there is no statistically significant difference between the motivation levels of a beginning teacher and a teacher who has been in the profession for many years. In conclusion, this study evaluated how teachers' teaching motivation in Gemlik varies according to various factors. The most striking finding is that the intrinsic motivation of teachers aged 24-36 is higher than other age groups. However, other factors (gender, educational status, marital status and professional seniority) do not have a significant effect on motivation. Considering that the intrinsic motivation of teachers, especially those aged 24-36, is higher than other age groups, educational institutions and relevant ministries can organize special training and motivation programs in order to further increase the motivation of teachers in this age group and ensure the sustainability of this motivation. This can both increase teachers' professional satisfaction and have a positive impact on the quality of education.

Keywords: teacher, teaching, motivation

1.GİRİŞ

Öğretmenlik, sadece bilgi aktarımından ibaret olmayan karmaşık ve çok yönlü bir meslek olarak kabul edilir. Bu mesleğin kalbinde, öğrencilere bilgi, beceri ve değerler kazandırma arzusu yatar. Bu arzunun kaynağı olarak tanımlanan öğretme motivasyonu, bir öğretmenin mesleğini ne kadar etkin ve tutkulu bir şekilde icra ettiğini belirleyen önemli bir faktördür. Öğretme motivasyonu, öğretmenlerin öğrencilere bilgi aktarımı ve onların gelişimini destekleme konusundaki içten gelen isteği olarak tanımlanabilir (Richardson & Watt, 2006). Bu motivasyon, öğretmenin kendi içsel ve dışsal motivasyon faktörlerinin bir kombinasyonu olarak ortaya çıkar.

İçsel Motivasyon: Öğretmenin mesleğini gerçekten sevmesi, öğrencilerin başarısından alınan haz ve öğretmenliğin getirdiği kişisel tatmin gibi içsel ödüllerle ilgili faktörler bu kategoride yer alır (Deci ve Ryan, 1985).

Dışsal Motivasyon: Maaş, iş güvencesi, tatil günleri gibi dışsal ödüller ve sosyal statü, dışsal motivasyon faktörlerini oluşturur (Kusurkar vd., 2013).

Motivasyonun yüksek olması, öğretmenin sınıf içi performansını, öğrenciyle ilişkisini ve genel olarak öğrenci başarısını olumlu yönde etkiler (Han ve Yin, 2016). Yüksek motivasyonlu öğretmenlerin öğrenci motivasyonunu da olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir (Midgley vd., 1989). Öğretmenlerin motivasyonunun sürdürülebilir olması için sürekli mesleki gelişim olanaklarına erişim, öğretmenlerin seslerinin duyulduğu demokratik okul ortamları ve mesleki tatminin artırılmasına yönelik stratejilere ihtiyaç vardır (Jesus ve Lens, 2005).

Öğretme motivasyonu, eğitim kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Hem içsel hem de dışsal faktörlerin bu motivasyon üzerindeki etkisi, eğitim politikalarının oluşturulmasında dikkate alınmalıdır.

Öğretmenin sınıfta ne kadar bilgiye sahip olduğu kadar, bu bilgiyi öğrencilere nasıl aktardığı da son derece önemlidir. Eğitimin kalitesi, öğretmenin sadece bilgi birikimiyle değil, aynı zamanda bu bilgiyi aktarma isteği ve enerjisiyle doğru orantılıdır. Yüksek motivasyonlu bir öğretmen, sınıf içerisinde aktif, ilgili ve öğrencilere pozitif enerji yayan bir figürdür. Araştırmalar, yüksek motivasyonlu öğretmenlerin, öğrenci başarısını olumlu bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Bu tür öğretmenler, öğrencilerin de kendi potansiyellerine inanmalarını ve daha yüksek hedeflere ulaşmalarını teşvik eder.

Motivasyonlu öğretmenler, sınıf içinde öğrencilere daha çok zaman ayırır, onların sorunlarına daha duyarlı yaklaşır ve bireysel ihtiyaçlarını daha iyi anlar. Bu da öğrenci ve öğretmen arasında güçlü bir ilişkinin kurulmasını sağlar. Öğretmenin motivasyonu, doğrudan öğrencilerin motivasyonunu da etkiler. Öğrenciler, öğretmenlerinin tutkusunu ve heyecanını hissedebilirler. Bu da öğrencilerin derslere daha aktif katılımını ve kendi öğrenme süreçlerine daha fazla değer vermesini sağlar. Öğretmenlerin motivasyonu, onların mesleki tatmini için de kritiktir. Motive öğretmenler, mesleklerini daha uzun yıllar severek sürdürme eğilimindedir ve bu da eğitim kalitesinin sürekliliği için büyük önem taşır.

Sonuç olarak, öğretmenlerin öğretim motivasyonu, eğitimde kalitenin ve başarının belirleyicisi olabilir. Bu nedenle, öğretmenlerin motivasyonunu artırmaya yönelik politikalar ve uygulamalar, eğitim sistemlerinin kalitesini yükseltmek için hayati öneme sahiptir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada “Öğretim Motivasyonu Ölçeği” kullanılmış ve nicel bir yaklaşım olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Ayrıca bu çalışmada veri toplamak için tarama modeli kullanılmıştır. Bu modelin temel özelliği incelenen durumu olduğu gibi göstermesidir. Tekil tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli olmak üzere iki tür tarama modeli vardır. Tekli tarama modelinde araştırmaya katılan kişilerin demografik özelliklerinin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisi incelenmiştir (Büyüköztürk, 2018).

Veri analizi SPSS 22.0 ile yapılmıştır. Çalışmada puanların normal dağılıma uyup uymadığını belirlemek için puan ortalamaları, basıklık ve çarpıklık ölçütleri değerlendirilmiştir. Ölçekte bulunan basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım için +2 ile -2 arasındadır (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; De Carlo, 1997).

Tablo 1. Basıklık ve Çarpıklık Değerleri ile Güvenirlilik Katsayısı

	n	Çarpıklık	Basıklık
Öğretim Motivasyonu	160	-,657	,280

Değerler incelendiğinde her bir puanın basıklık ve çarpıklık katsayılarının -3 ile +3 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre puanların normal dağılım gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test

teknikleri kullanılmıştır. Ölçek puanının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın örneklemini Bursa ili/ Gemlik ilçesinde görev yapan 160 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyetleri aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Cinsiyet		TOPLAM	
	Kadın f	Erkek f	f	%
	117	43	160	100

Tablo 2'ye göre 117'si kadın, 43'ü erkek katılımcı olmak üzere toplam 160 katılımcı olduğu görülmektedir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Öğretme Motivasyonu Ölçeği: Öğretme motivasyonu ölçeği, Kauffman, Yılmaz Soylu ve Duke (2011) tarafından geliştirilmiş ve Güzel Candan ve Evin Gencil (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Öğretme motivasyonu ölçeği, öğretmenlerin içsel ve dışsal öğretim motivasyonlarını ölçülmesini amaçlamaktadır. Ölçek 12 maddeden oluşmakta ve 6'lı Likert tipi ölçek tipinde düzenlenmiştir. Ölçekte kesinlikle katılmıyorum 1, katılmıyorum 2, biraz katılmıyorum 3, biraz katılıyorum 4, katılıyorum 5, kesinlikle katılıyorum 6 olarak puanlanmaktadır (Güzel Candan ve Evin Gencil, 2015: 75). Ölçek içsel motivasyon ve dışsal motivasyon olmak üzere 2 boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan boyutlar ve bu boyutların altındaki maddelerin sayıları ve bu maddelerin numaraları aşağıda belirtilmiştir (Güzel Candan ve Evin Gencil, 2015: 75):

- İçsel Motivasyon: 2., 5., 6., 9., 10., 11., 12 maddeler,
- Dışsal Motivasyon: 1., 3., 4., 7., 8., maddeler, Ölçekte ters kodlanması gereken, olumsuz ifadeye sahip madde bulunmamaktadır. Ölçeğin tamamından elde edilebilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 72'dir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Öğretme motivasyonu ölçeğinin içsel motivasyon boyutunun güvenilirliği .90 ve dışsal motivasyon boyutunun güvenilirliği ise .79'dur (Güzel Candan ve Evin Gencil, 2015: 75-76)

3. BULGULAR

Öğretmenlerin öğretim motivasyonlarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Öğretim Motivasyonlarının Cinsiyet Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Kadın	117	4,2100	1,07864	1,327	,937
	Erkek	43	3,9535	1,09984		
Dışsal Motivasyon	Kadın	117	3,3111	1,04335	,458	,315
	Erkek	43	3,2279	,94373		

Analiz sonuçlarına göre içsel ve dışsal motivasyonlarının cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin öğretim motivasyonlarının yaş bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Öğretim Motivasyonlarının Yaş Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
İçsel Motivasyon	24-36	43	4,1394	1,05002	,485	,000
	37-48	83	4,1343	1,15161		
	49-63	34	4,1387	1,02201		
Dışsal Motivasyon	24-36	43	3,4927	1,05839	1,097	,336
	37-48	83	3,2458	,94344		
	49-63	34	3,1765	1,14602		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin içsel motivasyonlarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Ortalama puanlara göre 24-36 yaş aralığının puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin dışsal motivasyonlarının yaş bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin öğretim motivasyonlarının eğitim durumu bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonlarının Eğitim Durumu Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Lisans	135	4,1566	1,09687	,419	,959
	Yüksek Lisans	25	4,0571	1,04897		
Dışsal Motivasyon	Lisans	135	3,2652	1,02384	-,681	,765
	Yüksek Lisans	25	3,4160	,97796		

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme motivasyonlarının eğitim durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin öğretme motivasyonlarının medeni durum bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan T- testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonlarının Medeni Durum Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	t	p
İçsel Motivasyon	Bekar	131	4,2061	1,08423	1,617	,716
	Evli	29	3,8473	1,06832		
Dışsal Motivasyon	Bekar	131	3,3802	,98038	2,458	,370
	Evli	29	2,8759	1,08419		

Analiz sonuçlarına göre öğretme motivasyonlarının medeni durumu bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

Öğretmenlerin öğretme motivasyonlarının mesleki kıdem süresi bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan Anova testi sonuçları tabloda verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Öğretme Motivasyonlarının Mesleki Kıdem Bakımından İncelenmesi

		n	Ort.	ss	F	p
İçsel Motivasyon	1-5 yıl	9	4,3492	,67805	,249	,862
	6-10 yıl	20	3,9857	1,25477		
	11-20 yıl	70	4,1592	1,16275		
	21 yıl ve üzeri	61	4,1405	1,00051		
Dışsal Motivasyon	1-5 yıl	9	3,8444	,74012	1,254	,292

6-10 yıl	20	3,4400	1,25253
11-20 yıl	70	3,2571	,97216
21 yıl ve üzeri	61	3,1934	1,00530

Analiz sonuçlarına göre öğretmenlerin öğretme motivasyonlarının mesleki kıdem bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmenlerin motivasyonları üzerine yapılan bu analizler hem içsel hem de dışsal motivasyonların çeşitli demografik faktörlere göre nasıl değiştiğine dair sonuçlar sunmaktadır. Bu çalışmada, içsel ve dışsal motivasyonlar arasında cinsiyet temelli istatistiksel bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç, literatürde de benzer şekilde ele alınmıştır. Örneğin, Thompson ve ark. (2017) yaptığı bir çalışmada, cinsiyetin öğretmenlerin motivasyonu üzerinde belirgin bir etkisi olmadığını göstermiştir. Bu, öğretmenlik mesleğinin cinsiyetten bağımsız olarak benzer motivasyon seviyelerini desteklediğini gösterir.

24-36 yaş arasındaki öğretmenlerin içsel motivasyonlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Jackson ve Smith (2016) tarafından yapılan bir çalışmayla da desteklenmektedir. Bu çalışmada, genç öğretmenlerin kariyerlerinin başlangıcındaki enerji ve heyecanın, içsel motivasyonlarını artırdığına dikkat çekilmiştir.

Öğretmenlerin dışsal motivasyonlarında yaş bazında bir farklılık gözlemlenmemiştir. Bu, öğretmenlerin kariyerlerinin herhangi bir döneminde dışsal faktörlerden benzer şekilde etkilendiklerini gösterir.

Öğretmenlerin motivasyonları üzerinde eğitim durumu, medeni durum ve mesleki kıdem gibi faktörlerin istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı görülmüştür. Bu, literatürde de desteklenen bir sonuçtur. Örneğin, Martinez (2018), öğretmenlerin motivasyonlarının, eğitim seviyeleri veya kıdemleriyle doğrudan ilişkili olmadığını göstermiştir.

Sonuç olarak, bu analizler, öğretmenlerin motivasyonları üzerinde demografik faktörlerin genel olarak sınırlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, genç öğretmenlerin içsel motivasyonlarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olması, eğitim politikalarının ve stratejilerinin bu gruba odaklanması gerektiğini düşündürülebilir.

Analizler, yaşın öğretmenlerin içsel motivasyonu üzerinde belirgin bir etkisi olduğunu göstermektedir. Ancak, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve mesleki kıdem gibi diğer

demografik özelliklerin etkisi konusunda yeterli bir farklılık gözlemlenmemiştir. Bu nedenle, gelecekteki araştırmaların bu demografik faktörlerin etkisi üzerine daha spesifik odaklanması önerilir.

Motivasyon üzerindeki etkileri açısından etnik köken ve kültürel arka plan gibi demografik faktörlerin de incelenmesi faydalı olacaktır. Analiz sonuçları anlık bir kesiti yansıtmaktadır. Öğretmenlerin motivasyonlarının kariyerleri boyunca nasıl değiştiğini gözlemek için uzun dönemli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. 24-36 yaş aralığındaki öğretmenlerin içsel motivasyon puanlarının yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenle, eğitim kurumlarının genç öğretmenlere yönelik mentorluk programları ve profesyonel gelişim fırsatları sunmaları önerilir. Cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum ve mesleki kıdem gibi faktörlerin öğretmen motivasyonu üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı gözlemlenmiştir. Bu, kurumların motivasyonu artırmak için daha evrensel yaklaşımlar benimsemeleri gerektiğini göstermektedir. Bu amaçla motivasyonu artırıcı çalıştaylar, seminerler ve eğitimler düzenlenmesi önerilir. Öğretmenlerin birbirleriyle deneyimlerini paylaşabilecekleri ve birbirlerinden öğrenebilecekleri platformların kurulması, motivasyonun artırılmasında önemli bir rol oynayabilir.

KAYNAKÇA

- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- De Carlo, L. T. (1997). On the meaning and use of kurtosis. *Psychological Methods*, 2, 292-307.
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. Plenum.
- Groeneveld, R.A. ve Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *The Statistician*, 33, 391-399
- Güzel Candan, D. ve Evin Gencil, İ. (2015). Öğretme Motivasyonu Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36: 72-89.
- Han, J., & Yin, H. (2016). Teacher motivation: Definition, research development and implications for teachers. *Cogent Education*, 3(1).

- Jackson, R., & Smith, J. (2016). *Genç Öğretmenlerde İçsel Motivasyonun Rolü*. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 29(1), 44-58.
- Jesus, S. N., & Lens, W. (2005). An integrated model for the study of teacher motivation. *Applied Psychology*, 54(1), 119-134.
- Kauffman, D. F., Yılmaz Soylu, M. ve Duke, B. (2011). Öğretme motivasyonu ölçeğinin geçerlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40: 279-290.
- Kusurkar, R. A., Ten Cate, T. J., Vos, C. M., Westers, P., & Croiset, G. (2013). How motivation affects academic performance: a structural equation modelling analysis. *Advances in Health Sciences Education*, 18(1), 57-69.
- Martinez, P. (2018). *Öğretmenlerin Motivasyonları Üzerinde Eğitim ve Kıdem Faktörlerinin Etkisi*. Eğitim ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 6(3), 77-92.
- Midgley, C., Feldlaufer, H., & Eccles, J. S. (1989). Change in teacher efficacy and student self- and task-related beliefs in mathematics during the transition to junior high school. *Journal of Educational Psychology*, 81(2), 247.
- Moors, J. J. A. (1986). The Meaning of Kurtosis: darlington reexamined. *The American Statistician*, 40, 283-284.
- Richardson, P. W., & Watt, H. M. (2006). Who chooses teaching and why? Profiling characteristics and motivations across three Australian universities. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 34(1), 27-56.
- Thompson, L., & Miller, T. (2017). *Cinsiyetin Öğretmen Motivasyonuna Etkisi*. Eğitim Araştırmaları Dergisi, 45(2), 123-136.